

Mislimo da su gornja stajališta suda od važnosti i za naše brodove, ukoliko dodju u sličan spor pred američkim sudom.

V.F.

APELACIONI SUD, Pariz

Rješenje od 21.I 1960.

Lloyds Bank Foreign c. Ste des Ciments
français, Lababedi i Goorgi.

Dokumentarni akreditiv - Nezavisnost ugovora o kupoprodaji od bankovnog dokumentarnog akreditiva

Na temelju kupoprodajnog ugovora francuskog izvoznika s engleskim trgovcem Lababedijem ugovoreno je bilo da će prodana roba biti prevezena teretnicom, radi koje u luci ukrcaja neće biti troškova za kupca, a da će ih naprotiv snositi u luci odredišta Lagos /vozarina "free out Lagos chartered terms net exclusive of harbour dues"/. Akreditiv, koji je kupac otvorio u korist prodavaoca preko Lloyds Bank of Manchester kod Lloyds Bank Foreign u Parizu, propisivao je medjutim, da teretnica mora biti izdana od jednog plovidbenog društva /"compagnie de navigation"/, dakle ne na temelju zaključnice /"charter-party"/ nego na temelju linijskih uvjeta, kako sud zaključuje. Kada je prodavalac predložio banci na honoriranje dokumenata, konstatacijo se da teretnica nije izdana od plovidbenog društva, ni pod linijskim uvjetima, nego s formulom koja je već spomenuta, a prema kojoj su nastajali za kupca novi troškovi u luci odredišta. Banka je zbog toga, jer teretnica nije odgovarala uvjetima akreditiva, odbila honoriranje dokumenata i zatražila je od prodavaoca garantno pismo, prema kojemu će joj on isplatiti svaki iznos koji bi ona morala kupcu platiti radi toga /ustalom prema zahtjevu koji je primila banka od kupca/. Doista je u luci odredišta na kupca pao trošak od 1962 funte i 10 šilinga, koje je banka nadoknadila kupcu, i ustala tužbom protiv prodavaoca da joj na temelju njegovog garantnog pisma nadoknadi tu svotu. Prodavalac je odbio isplatu i prigovorio da je on svom kupcu pribavio teretnicu koja je odgovarala njihovom međusobnom ugovoru, a da uvjeti už koje je kupac vezao akreditiv nisu odgovarali ugovoru stranaka o kupoprodaji C & F. Za svaki slučaj ustao je sa svoje strane tužbom protiv kupca i posrednika koji su za kupca i za prodavaoca radili u tom poslu.

Prvostepeni trgovački sud u Parizu presudom od 14.I 1958. odbio je banku s njenom tužbom, jer da je teretnica koju je prezentirao prodavalac odgovarala kupoprodajnom ugovoru stranaka, a osudila je Lababedija da plati fr.50,000 prodavaocu kao naknadu za svoj šikanozni postupak. Medjutim sud nije našao da je bilo nepravilnih postupaka sa strane posrednika u ovom poslu.

Apelacioni sud je preinačio prvostepenu presudu i sudio prodavacca-tuženog, da nadoknadi banci iznos koji je isplatila kupcu, jer je banka s pravom tražila garantno pismo od prodavacca, budući da on nije, prema uvjetima akreditiva, pridonio teretnicu linijskog broдача, nego tek teretnicu koja se pozivala na charter-partiju, a osudila je istovremeno kupca i posrednika u tom poslu da nadoknade solidarno prodavaocu iznos koji je dužan platiti banci, i to: kupac stoga što je akreditiv vezao uz uvjete koji nisu bili predviđeni u kupoprodajnom ugovoru, a posrednike što su neistinito potvrdili da je kupac sporazuman sa svim uvjetima prodavacca. Ugovor o kupoprodaji, kaže apelacioni sud u Parizu, nezavisan je od akreditiva, i banka se mora držati uvjeta akreditiva, pa je prema tome prodavalac morao zahtijevati izmjenu uvjeta akreditiva, ako je htio da se oslobodi dužnosti jamstva prema banci, koja je bila vezana akreditivom. Prema tome je i preinačio prvostepenu presudu, jer nije bilo mjesta prosudjivanju odnosa iz akreditiva prema uvjetima kupoprodajnog ugovora, nego samo na temelju uvjeta samog akreditiva.

/DMF 1961, 270-281/

E.P.

Bilješka.- Ovu presudu je kritički prikazao Guy Fraikin u DMF /str.259-267/, ističući da je uloga banke u odvijanju dokumentarnih kupoprodaja ograničena na isplatu pod određenim modalitetima, koje joj diktira kupac, njen klijent, a da kupčeva obveza na platež prema prodavaocu ostaje netaknuta, pa ako ne dodje do isplate prodavaočeve tražbine sa strane banke, mora kupac toj obvezi udovoljiti izravno. Prvostepeni sud zauzeo je u ovom slučaju nepravilno stajalište, kao da banka ne bi bila obvezana na naknadu prema svom komitentu za neodržavanje uvjeta akreditiva, ako ti uvjeti ne odgovaraju uvjetima kupoprodajnog ugovora. Banke se ne tiče kupoprodajni ugovor, nego samo njen ugovor s njenim komitentom o akreditivu. Zato je banka dužna da pomno ispituje da li dokumenti kojoj joj se podnose na isplatu doista i odgovaraju uvjetima akreditiva. Ovo pogotovu vrijedi za teretnice, koje izdaju često agenti, posrednici itd, i koje imaju vrlo različite tekstove. Posebno pisac ističe odredbu br.151 Jednobraznih lisabonskih pravila o dokumentarnim kreditima MTK, u kojima je izrično zabranjeno bez posebne odredbe u nalogu o otvaranju akreditiva primati teretnice, koje se pozivaju na uvjete charter-partije. Na koncu pisac drži da će ova rješidba Apelacionog suda u Parizu, koja je jasno postavila sve distinkcije u konkretnom slučaju pravilno usmjeriti praksu u Francuskoj.

I u našoj praksi pojavljuju se od vremena do vremena slični slučajevi, kod kojih će trebati jasno distinguirati osnovni posao, koji je za banku "res inter alios acta", od doku-

mentarnog akreditiva. U dijelu u kojem su i Jednoobrazna pravila i ti poslovi vezani uz pomorskopravne institute, bit će potrebno da se na njih vratimo i analiziramo stajališta koja su u judikaturi raznih zemalja s obzirom na njih zauzeta.

E.P.

APELACIONI SUD, Poitiers

Presuda od 15.II 1961.

Sté Anonyme Chalutiers de la Rochelle c/a
Association Rochelaise de pêche a vapeur

Razlika između tegljenja i spasavanja - Tegljenje zatraženo samo radi dobitka na vremenu tegljenog broda, ne predstavlja spasavanje - Tegljač ima pravo samo na naknadu štete i izmaklu dobit, a ne i na posebnu nagradu za tegljenje

Ribarski brod "Poitou" pretrpio je na pučini avariju motora i zatražio od ribarskog broda "Imbrin" da ga dotegli u luku. Kako se stranke nisu mogle sporazumjeti o visini naknade za tegljenje, spor su prepustile na rješavanje sudu.

Prvostepeni sud je obvezao brodara broda "Poitou" da plati iznos od 736.795 franaka. Protiv ove presude taj brodar je uložio žalbu.

Apelacioni sud je zauzeo slijedeće stajalište:

U konkretnom slučaju nije se radilo o spašavanju nego o tegljenju. Da bi se moglo raditi o spasavanju bilo bi potrebno da se brod, koji zahtijeva tegljenje, nalazi u opasnosti da propadne, što, međjutim, ovdje nije bio slučaj.

Atmosferske okolnosti - ne samo u času kada je tegljenje zatraženo, nego i za čitavo vrijeme tegljenja, pa i naknadno narednih nekoliko dana - bile su veoma povoljne. Uglavnom radilo se o vjetru jačine 4 po Beaufort-u. Brod "Poitou" tako je gradjen da može lako podnositi daleko jača nevremena, pa i velike oluje. Nadalje: tegleni brod - u času kada je tegljenje započelo - nalazio se na poziciji na kojoj je brzina struje iznosila 600 m na sat. Relativno slab vjetar duvao je, doduše, u pravcu struje, što je povećavalo zanos broda prema španjolskoj obali, ali ni to nije predstavljalo nikakvu opasnost, jer se ta obala nalazila daleko 300 milja. Na poziciji na kojoj se brod nalazio nije bilo nikakvih grebena niti drugih sličnih opasnosti. I pod pretpostavkom da bi brod zanašanjem dospio do španjolske obale, ne bi bio izložen nikakvoj opasnosti, jer je imao veoma dobru opremu za sidrenje.